

sko Evropskih narodov, narodov krščanskih — je zbrala mogočna volja Bajazeta Ilderima, sultana padišaha, kalifom namestnika, — zbrala zato, da jo sè svojimi Azijskimi jatami popelje na pretep z neštevilnimi jatami Timurjevih Tatarjev, ki so bili — kakor božja kazen pridivjali v njegovo sultanijo, da bi svoj svet povečali z novimi zmagami in s pustošenjem razsežne Azije tako, kakor so prednjimci pred dvema sto leti sužili in pustotili Evropo.

Čudovito je to, ker Bog križ za grehe in hibe, za zločinstvo in samopašnost človeškega pokolenja vselej najraje odbere med človeškim rodом samim. Dvakrat že so bili taki Božji poslanci divji Tatarji. A kedo bi do korena mogel seči vzrokom takih Gospodovih odlokov?

Izlam proti izlamu, Mohamedan proti Mohamedanu! a kristijanje, ali se je križ s polmesecem pobratil — ne mara zato, da bi Turku pomogel dobiti vlado, morda sebi na pogubo? Oh, resnica je to: ogenj se z vodo sprijazni popreje, nego izlam s kristijanstvom, alkoran ne dovoljuje ravnopravnosti, alkoran pozná le svojo nadvlado.

Tako preverjeni pa nikakor niso bili vsi kristijanski vojščaki, zbrani 1402. leta v Bajazetovem taboru; Bolgari, katerim so bili na meji, v Drinopolji, Evropski sultanje ustanovili svoje gnjezdo, — Bolgari so bili že odrekli se slavni minulosti, pokorno so vpogibali svoje vratove v Turški sužnosti in pokorno šli, kamor so jih klicali sultanje, dosta jim je bilo to, ker so bili Turci njih vojno oskrbníštvo izročili krščanskemu knezu, Srbskemu Štepanu Lazareviću; Srbje, ti so slušali svojega kneza, ni bilo na mari jim, kedaj, kde in komu slavno bojújó; tisti, katerim bi to ne bilo malomarno bilo, — tisti so bili trinajst let popreje sè svojim junaškim carom vred poginili na Kosovem polji; a ostala malost njih, ti so tudi sè Srbsko vojsko vred vzdignili se na boríšče, a ne zato, da bi se bili topli za svojo sužnost — ali za sultansko vlado, temuč zato, da bi mejusobne priče bili o Mohamedanskem boji — in da bi tem laže mogli porabiti ugodno priliko, ter osvoboditi svoj narod in svojo domovino Mohamedanskega gospodstva, katero bi, da-si je ta čas le vzdigavalo se na njih domovino, to so že zdaj znali sami, katero bi kasneje, čem delj, tem hujše tlačilo njih domovino.

* * *

Rano solnce pluje po modro-jasnem nebu; njegovi žarki se kopljejo v paru rosne zemlje — in v paru, ki se dviga iz bistrih vod po Olimpu, prominjajo se, ko igrajo, v barve najrazličnejšega dragega kamenja, da oko slepi njih lesek; že drugič so muezimi mečetam z munarov v Brusí molitvo oklicali, kar ukazuje alkoran, in hodži v taboru Mohamedanskega národa z vzvišenih prostorov, z drevenih gromad, s prekucnenih bečkov oglasili, da muezimi kličó na molitvo, a miljo daleč v polukrogu ob Brusí si slišal zategli, drhteči jek: „Allah-il-Allah!“

Le na severji, kjer se razprostira krščanskih národov tabor, — samo tam je vse tiho, — le posmehujó se kriščečim hodžem pogosto.

Neki možak silnih pleč, visokega, skoro orjaškega telesa, — možak, ki stoji sredi glavnega prohoda Srbskega tabora, precej na njegovem začetku od Bruse, le-ta svoje oči vpira v mesto — in pljunil je, gnjusi se mu.

„Da bi pogagali, psi“, — hušknil je srdito, „sveti Sava!“ — govoril je poluglasno dalje, „nje naj toraj poslušamo, zá-nje naj bi bojevali! Kolika sramota bi nam bila to! A zakaj to? — izdajstvo se je vgnjezdilo v naš národ, a ne moremo ga zatreti.“

Temu možaku, ki je tako govoril, visela je ob plečih levja koža. Nje prednji taci, narejeni umeteljno iz zlata, pripeti ste bili na ramenih k oklopu, obitemu sè srebrnimi in zlatimi šipicami, tako, da ste grozeče gledali k višku; to, pa orlja perotnica iz pozlačenega železa, — perotnica, prikovana k njegovi čeladi, kakor kaka perjanica, značilo je vojvodo, čegar imé je močno slavil njegov národ.

„Ali o izdajstvu govoriš, vojvoda?“ — povpraša za njim neki glas, a vojvoda se je ozrl takoj.

„Kedo se je drznil“, — vskliknil je močno: „oh! Ali si ti, Jefrem, tukaj?!“ — začudil se je razjasnjenega obraza, ko je bil izpoznal prišleca, „jaz sem menil, da je kak vohon — Lazarjevičev, Bajazetove kukavice, kakoršnih po našem taboru vse polno mrgolf na sramoto Srbske slave, — menil sem, da je kedo tak drznil se, ter približal mi. Uh! presneto, poplašal bi to trenutje sè svojim životom tako drzovitost; to znajo ti psi, to zna i Stepan, zato se mi z daleč umičejo s pota.“

„Ali meniš, vojvoda?“ — povprašal je prišlec in sumljivo odmajal z glavo, njegova vnanjost je kazala znamenitega junaka, — „izpred oči se ti pač umičó, to pa za gotovo znam, da pazijo na vsak svoj korak.“

Vojvoda je skrivil ustna in zaničljivo nasmijal se. „Stepan ti ne veruje, bojí pa se te pač, to je gotovo“, — govoril je junak dalje, „ali se tudi Bajazet bojí te, le-tega —“

„A kaj je zato?“ — presekal mu je ponosno vojvoda besedo, „jaz, menim, dal sem mu dosta povoda, da bi se me bal, a moje imé ga je mnogo potov oplášilo o njegovih radovankah tam v Drinopolji; pa poleg tega, ali meniš, da sem tako blazen, da bi dozdevalo se mi, da mi veruje? — ne bil bi Turek in ne bil bi sam sè seboj; ha, ha!“ — vskliknil je in zagnal glasen kratek smeh; „kako se dobro kaniva! on se vède, kakor bi veroval meni, a jaz se vèdem, kakor bi veroval njegovi zaupnosti do mene, pa se ne bojiva drug drug zega, ha, ha!“ — zasmijal se je še enkrat.

„A vendar bi se jaz, da sem jaz ti, ne izdajal nevarnosti, vojvoda!“ — govoril je varno Jefrem, „v levjem brlogu si ti — in mi smo v njem s teboj vred, treba je hliniti se medvedu, da bi nas ne podavil.“

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* *Sreča pa še večja nesreča.* Blizo Tarnova v Galiciji je reven železnišk čuvaj vsak teden v loterijo stavil, al zadel ni nikoli nič, tako, da zadnji čas ni več iz dobičkarije svojih par grošev v loterijo nesel, ampak le iz navade. Nedavno je pa imenovani ubogi čuvaj na neizmerno svoje veselje zadel terno s 750 gold. Na večer je prišel domú, to je, v svojo poleg železnice ležečo hišico, in pričakoval je žene, ki je šla v bližnji trg marsikaj potrebnega kupit. Komaj je že čakal njenega dohoda in se veselil, kako se bode tudi žena njegova velike sreče veselila. Da bi si čas kratil, se vsede za mizo in prešteva v loteriji dobljene bankovce, njegova dva otroka zraven njega pa radovedna ogledujeta lepe podobice na bankovcih. Med tem pa zapiska hlaçon železnice in čuvaj hiti iz kočice do svojega mesta, kjer je moral na straži biti. V tej naglici pusti mož bankovce na mizi. Otroka sta se med tem časom z njimi igrala, pri tem pa gorečo lampico prekucnila tako, da so se bankovci vneli. Ko oče pride nazaj, najde le še en sam bankovec cel. Ves srdit vpraša, kdo je lampico zvrnil, in v hudi jezi dá onemu otroku, ki je to storil, tako silno zaušnico, da je bil pri tej priči mrtev. Nesrečnega čuvaja so kmalu potem zaprli.

* *Konjsko meso so, kakor „Slov. Gosp.“ poroča, začeli v Mariboru prodajati in uživati. Prvo mesnico konjskega mesa je ondi odprl mesar Peter Kriegseis, ki zdrave pa debele konje dobro plačuje. — Od enega tacega konja se dobi kake 4 cente mesa. Če se je kaka nesreča zgodila, da si je nogo zlomil, ali sicer neozdravljivo poškodovan bil, res ni vzroka, zakaj bi mesá tacega konja ne uživali, vsaj je znano, da je konj v svoji krmi najčedniša žival; v starodavnih časih so ljudstva vsa tudi konjsko meso jedla noter do 9. stoletja po Kr. rojstvu, ko ga je papež prepovedal jesti kristijanom le zato, da so se ločili od poganov (ajdov). Dandanes v kristijanskih deželah, kjer ni poganov, tega razločka ni treba, zato tudi take prepovedi ni več.*

* *Vojni konj, ki ga je cesar Nemški v vojski pri Sadovi zmagonosen jezdil in je zato ime „Sadova“ dobil, pa od onega časa, ker je bil že star, v štali cesarski krmo iz milosti užival, je nedavno v Berlinu na polzkem tlaku tako padel, da je poginil — 28 let star. —*

Naši dopisi.

Iz Zagreba 19. marcija. — Marsikaj bi Vam znal poročati iz našega mesta, a veselega prav malo. Na političnem obnebj našem vlačijo se črni oblaki; kako se preženó in kdo jih prežene, skriva še prihodnji čas, ker gosta mègla še obdaja izid nove pogodbe med državnim zborom Dunajskim in Peštanskim, — ker osoda Dalmacije ni še rešena, in isto tako še drugega več ne. Velik razpor je poslednji čas nastal med narodnjaci samimi, ki se prištevajo večini deželnega zbora in katerih organ je „Obzor“, in pa med manjšino zborovo, kateri vodja je dr. Mankanec, glasilo njeno pa „Primorac“ in „Agramer Presse“. Težko je, kamne metati na toliko let skušeno domoljubje mož, ki delajo zborovo večino in zastopajo Hrvatsko v Budapeštu; al želeli bi vendar, da bi se naši zastopniki bili že tudi oglasili v Budapeštu dandanes, ko gré za rešitev vzhodnjega vprašanja, komur bližnji sosede smo mi in Avstrija vsa, o katerem pa oholi Magjar hoče prvo violino igrati. Še zmirom se nadejamo, da svoj glas povzdignejo naši zastopniki za sveto zgodovinsko pravo trojedne kraljevine in da ne zabijo prislovice „vigilantibus jura“! Prevzvišeni biskup Strössmajer je na političnem polju popolnem omolknil; jaz in mnogi narodnjaki z menoj si tega omolka drugače tolmačiti ne moremo, nego s tem, da ne odobruje, kar vidi in sliši, a tudi svojih družnikov grajati noče, ker o tem ne vidi o sedanjih okolnostih blaženstva. Časi so preosorni, da ne bi bilo velike politične modrosti treba. — Tudi pri nas je bilo zarad novih volitev v mestni zástop zadnje dni mnogo borbe; kakor drugod, tako so se tudi kod nas izbirali zastopniki po politični izpovedi; sicer pa je vodovod, ki bi nas oskrbel z dobro in zdravo pitno vodo, igral in še igra veliko rolo. — Ljubeznjive Slovenke, gospodičine Čampa, katere so nam po Vašem listu vrlo dobro priporočane bile, so nas v dveh koncertih jako radovale, popevaje nam samo pesmi domačih logov: hrvaške in slovenske. Izvrstne umetnice so z navdušeno hvalo pele vsako pesem, prav posebno pa Ipavčevo „na ples“. Gosp. Grbić je svoje rojakinje Slovenke drage volje podpiral vsaki večer z dvema pesmama, za kateri je tudi on prejel viharno pohvalo. — Naj svojemu poročilu dodam še to, da je gosp. Josip Nolli priljubljenost, ki jo tù uživa, močno vtrdil z „Rigolettom“, ki ga je za svojo benefico pel.

Iz Idrije 15. marca. — „Novice“ večkrat kaj omenijo iz našega mestica, pa zmirom le o resnih rečéh

poročajo. Naj enkrat tudi svojim bralcem kaj zabavnega na mizo položé in natisnejo sledečo noveleto o raz-županu našem in sinčeku njegovem, ki naj ga „Novice“ imenujejo Ludovik ali kakor jim je drago; dogodba vsakako ostane resnična.

Bilo je letos pustni torek okoli 6. ure zvečer „pod Gorami“, ko se oče in sinček njegov, okoli 10 let star, vsedeta za mizo, da bi večerjala.

Sinček reče: „Papa, naj gredó, no, juho jest, če ne, bode mrzla.“

Oče: „o, ne bo mrzla ne rjuha, saj jo je mama dala na peč sušit; pred ko ideva spat, pa bode jo mama nama v posteljo pogrnila.“

Sinek reče: „papa me morda niste prav razumeli, kaj sem rekel.“

Oče: „kako?“

Sinek: „rekel sem, da bode župa (Suppe) mrzla.“

Oče: „salament! kdo pa te je ta imena naučil, da te ne zastopim.“

Sinek: „gospod učitelj.“

Oče: „res čudne šole imate! Juha namesti „župa po kranjsko“, kakor so nas gospod Martinak učili, bodi jim zemljica lahka!“

Sinek: „papa! zakaj pa danes ni tako dobra župa kakor lani o pustu?“

Oče: „dragi moj sinek, zdaj nisem več župan.“

Sinek: „papa, zakaj pa ne?“

Oče: „zato, ker nisem Slovenec.“

Sinek: „zakaj pa niste, saj vendar znate več kranjsko kakor nemško.“

Oče: „tiho bodi sinko; naučiti se hočem pa sedaj, ko bom več časa imel, ker nisem župan in ni mi treba zmiraj v komisiji biti pri Stajerjevi mesnici.“

Sinek: „papa! zakaj pa letos nimamo vina doma kot lani? Bilo je tako fletno, kar natočit ste ga šli v klet; tudi piščancev ni; letošnji pust je veliko slabejši od lanskega pustnega večera; lani smo imeli piščance in salato, in nazadnje je prišel še punč, letos ni piščancev in namesti punča je „cuckerwasser“; lani ste imeli „Gemeinde-Zeitung“ pa „Tagblatt“, letos pa nič.“

Oče: „Sinko moj, tiho bodi in pojdi spat; kedar se boš ti izšolal, boš pa nama z mamó pomagat, da bomo boljše jedli, ker Slovenci nam ne privoščijo več piščancev.“

Sinek: „papa, zakaj pa me niste dali v tiste šole, kakor ste enkrat rekli, da bom prej gospod postal?“

Oče: „dragi sinko! saj sem prosil mestno starešinstvo podpore za tebe, pa mi niso hoteli privoliti tistih 200 forintov na leto. Bile so vse moje prošnje zastonj, ker nisem Slovenec, pa nisem nič dobil, Nemci pa nimajo denarja, da bi mi mogli iz svojega žepa kaj dati ker so sami ubožni in služabniki.“

Sinek: „papa! tedaj tudi mama ne bode si mogla več parazola novega kupiti in lepih vencev na glavi nositi?“

Oče: „se vé da ne, sinko! tiho bodi in pojdi spat, da jutri ostaneš do časa in v šolo greš.“

Sinek: „papa! gute Nacht! večerja bila je prav slaba, pa še slabejša bi menda bila, ko bi se ne bil stric nas usmilit. No! grem spat; gute Nacht!“

Oče: „Grem pa tudi jaz.“

Pisatelj te novelete pa si je mislil: „sic transit gloria mundi“.

Iz Jurjeviča okraja Kočevskega. — Pri volitvi našega županstva 4. dne t. m. so bili gosp. Šimen Pakič za župana, gosp. Miha Čampa in pa Janez Lesar za svetovalca izvoljena.

Iz Ljubljane. — Volitve v mestni odbor bodo pred veliko nočjó, — deželni zbor pa po veliki noči: to